

مردمسالاری دینی؛ مؤلفه‌های ارزیابی وجود دموکراسی بنیادین در نظام اسلامی

محمد زمان علاءالدین ۱

۱. مدرس، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، ایران
آدرس پست الکترونیک (www.ala1365@yahoo.com)

چکیده

پس از قرن هجدهم و رویدادهای مهم جهان که از جمله آنها به انقلاب کبیر فرانسه به عنوان سرآغاز شکل‌گیری نظام‌های به اصلاح مردمی در مغرب زمین می‌توان اشاره کرد؛ دگرگونی‌هایی در ساختارهای حکومتی در سراسر جهان ایجاد شد که اکثریت آنها با عناوینی چون دموکراسی و لیبرالی و جمهوری شناخته می‌شوند. بنابراین برای شناخت چنین مکاتب و یا هر نظام، باید به ارزیابی دقیق مبانی و اصول آن پرداخت زیرا تا هویت و زیرساخت‌های آن روشن نگردد به معرفتی پیرامون آن نایل نخواهیم شد. در این مقاله واژه‌های دین و دموکراسی و تحول معنایی آن، مورد بررسی قرار گرفته است و سپس برخی اصول دموکراسی که عبارت‌اند از: برابری، آزادی، مشروعیت مردمی، حاکمیت اکثریت و اصل مشارکت از یکسو و هم‌چنین مؤلفه‌های بنیادین نظام اسلامی مانند: عدالت محوری، مشروعیت الهی، آزادی، برابری، مشارکت مردمی و حاکمیت خدا، مورد ارزیابی قرار گرفته است. این مقاله در پی آن است تا موضوع «دین و دموکراسی» را با هدف دستیابی به سازگاری نظام دینی با نظام دموکراسی، و یا عدم آن، با شیوه مقایسه‌ای، به تبیین مؤلفه‌های مذکور پرداخته و در نهایت به بنیادی و اجرائی بودن اصول آن در نظام اسلامی رهنمون گردد. امید است نوشته مذکور بتواند تا حدودی ابعاد مسئله مطرح شده را روشن کند و برای مخاطب خود راهگشا باشد.

واژه‌های کلیدی: (نظام اسلامی)، (مردمسالاری)، (عدالت)، (برابری)، (مشروعیت الهی)